

اسرار

بسمه تعالی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی و امور دانشگاهی
دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

دستورالعمل اجرایی بازنگری برنامه های آموزشی

کمیته ستادی تدوین ضوابط و چهارچوب بازنگری برنامه های آموزشی

خرداد ماه ۱۳۸۲

مقدمه

مستند حاضر استاندارد برنامه‌های آموزشی بازنگری شده قابل طرح در شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی است. این مستند با توجه به نظرات کمیته ستادی تدوین ضوابط و چهارچوب بازنگری برنامه‌های آموزشی و سایر کارشناسان شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی تهیه شده است. هر برنامه آموزشی جدید (Curriculum)، شامل چهار فصل (۱) کلیات، (۲) مشخصات دوره و جداول واحدهای درسی، (۳) فرم‌های مشخصات دروس و (۴) ارزشیابی برنامه است. در فصل کلیات ۱۴ بخش تحت عناوین: تعریف رشته و مقطع مربوطه، تاریخچه، رسالت رشته (mission)، ارزشها و باورها (values)، چشم‌انداز رشته (vision)، نقش دانش‌آموختگان در نظام بهداشتی (role definition)، وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (task analysis)، اهداف کلی (aims)، استراتژی‌های کلی آموزشی، شرایط و نحوه پذیرش در رشته، رشته‌های مشابه در داخل کشور، سابقه این رشته در خارج از کشور، شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته (مانند آزمایشگاه، بخش بالینی)، موارد دیگر (مانند بورسیه) باید در نظر گرفته شوند.

برای بازنگری برنامه‌های آموزشی نیز همین چهارچوب در نظر گرفته شده است با این تفاوت که قسمت‌های نام و مقطع رشته، گرایش‌های موجود در رشته، رشته‌های مشابه در داخل کشور و سابقه رشته در خارج از کشور چنانچه در برنامه اولیه یا بازنگری شده قبلی این موارد آورده شده باشد، در جریان بازنگری مورد نظر نیست و در مورد تاریخچه نیز علاوه بر سابقه قبلی رشته، پیشرفت‌های جدید مورد نظر است.

ضرورت طراحی و برنامه‌ریزی آموزشی و لزوم تغییر:

نیازهای روز افزون و متغیر جوامع بشری، پیشرفت دانش و فن‌آوری همراه با نوآوری و اصلاح شیوه‌ها در آموزش پزشکی، ایجاب می‌نماید که برنامه‌های آموزشی نیز متناسب با این تغییرات، متحول شده، پاسخگوی نیازها باشد.

پژوهش در برنامه‌های آموزشی و مشاهده میزان توانمندی دانش‌آموختگان به آگاهی از کامیابی‌ها و ناکامی‌های هر برنامه آموزشی منجر می‌شود. در این راستا مسیر سنتی برنامه‌های آموزشی باید تغییر کرده، نوع جدیدی از یادگیری دانش، مهارت و نگرش به وجود آید.

Curriculum در لغت لاتین به معنای میدان مسابقه و میدان عمل برای کار می‌باشد و در آموزش به مفهوم "برنامه آموزشی" است. به عبارت دیگر برنامه آموزشی میدانی است برای کسب تجربه در زمینه حیطه‌های یادگیری. از دیدگاه بعضی صاحب‌نظران آموزش پزشکی Curriculum نوعی تجربه آموزشی برنامه‌ریزی شده است.

Curriculum revision: بازنگری برنامه آموزشی عبارت است از اصلاح و بازنویسی اجزای مختلف برنامه آموزشی بر اساس ارزشیابی برنامه یا نیازسنجی.

هدف اصلی برنامه تربیت نیروی انسانی متخصص براساس وظایف تعریف شده و معین در یک جامعه است. بنابراین در برنامه آموزشی، طراحی دوره باید به نحوی باشد که بتواند چند اصل اساسی تعلیم و تربیت را دربرگیرد که عبارتند از:

- رشد شخصی و فردی (Personal Development)
- شایستگی اجتماعی و حرفه‌ای (Social & Professional Competence)
- ایجاد مهارت‌های یادگیری مداوم (Continued Learning Skills)

توجه مهم: منظور از بازنگری برنامه آموزشی به روز کردن مشخصات و محتوای دوره است و به همین دلیل تغییر نام دوره در بازنگری برنامه مقدور نیست و در صورت نیاز به تغییر نام برنامه، باید مطابق فرآیند تاسیس رشته جدید اقدام شود.

آیا شما بازننگری برنامه رشته ..... را ضروری می‌دانید؟ بلی خیر

در صورتی که پاسخ شما بلی است در کدام یک از محورهای زیر بازننگری را لازم می‌دانید؟

فصل اول: مشخصات کلی:

۱- نام رشته و مقطع مربوطه به زبان فارسی و انگلیسی و تعریف رشته

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید

۳- ارزشها و باورها (فلسفه برنامه)

۴- رسالت برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی

۵- چشم انداز برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی

۶- اهداف کلی رشته (Aims)

۷- نقش‌های دانش‌آموختگان در برنامه آموزشی (Role definition)

۸- وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task Analysis)

۹- استراتژی‌های اجرایی برنامه آموزشی

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو

۱۱- رشته‌های مشابه جدید در داخل کشور

۱۲- رشته‌های مشابه جدید در خارج از کشور

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته (مانند آزمایشگاه، بخش بالینی)

۱۴- موارد دیگر (مانند بورسیه)

فصل دوم: مشخصات دوره:

□ ۱- طول دوره و ساختار آن (در صورت وجود گرایش، نحوه و زمان انتخاب گرایش)

□ ۲- نام دروس و تعداد واحدهای درسی

فصل سوم: فرم‌های مشخصات دروس:

□ ۱- شرح درس و سرفصل عناوین هر واحد درسی و روش ارزشیابی دانشجوی

□ ۲- منابع اصلی درسی (references) ، شماره ویرایش و سال چاپ

فصل چهارم: ارزشیابی برنامه:

□ ۱- هدف از ارزشیابی برنامه

□ ۲- نحوه انجام ارزشیابی برنامه

□ ۳- مراحل اجرایی ارزشیابی برنامه

□ ۴- تواتر انجام ارزشیابی

□ ۵- شاخص‌های پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه

□ ۶- معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص

سایر موارد پیشنهادی:

۱- تعریف رشته و مقطع مربوطه

در این قسمت نام رشته و مقطع آن به زبان فارسی و انگلیسی نوشته می‌شود و تعریف کوتاهی از رشته ارائه می‌شود.

تعریف رشته توصیفی از وظایف و انتظارات حرفه ای است.

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید

ضمن نگارش مختصری از تاریخچه این رشته در سطح دنیا مرقوم بفرمایید که چه پیشرفت‌های علمی جدیدی باعث شده است که بازنگری برنامه آموزشی این رشته مورد توجه قرار گیرد. این پیشرفت‌ها در چه زمینه‌هایی بوده است؟

۳- ارزش‌ها و باورها

در تدوین ارزش‌ها و باورهای حاکم بر طراحی رشته‌های تحصیلی فلسفه آموزش در این رشته مورد نظر قرار گرفته، بر مبنای آن ارزش‌ها و باورها نگاشته و یا بازنگری می‌شوند. در فلسفه باورها، ارزش‌ها و عقاید حاکم بر جامعه مورد بحث قرار می‌گیرد و سپس اجزای برنامه با توجه به فلسفه تدوین شده تنظیم می‌گردد.

با توجه به اطلاعات دریافتی، برنامه موجود را از نظر فلسفه تدوین برنامه با کمک چک‌لیست زیر ارزیابی کنید.

موارد چک لیست ارزش‌ها و باورها	بلی	خیر	نمی دانم، نظری ندارم
برنامه آموزشی دارای ارزش‌ها و باورها است.			

در صورتیکه پاسخ به سئوال فوق مثبت است به سئوالات زیر پاسخ دهید:

۱- ارزش‌ها و باورهای برنامه بر اساس عقاید و ارزشهای حاکم بر جامعه است.			
۲- ارزشهای مربوط به انسان تعریف شده است.			
۳- ارزشهای مربوط به سلامت تعریف شده است.			
۴- ارزشهای مربوط به محیط یا جامعه تعریف شده است.			
۵- ارزشهای مربوط به حرفه تعریف شده است.			
۶- ارزشهای مربوط به آموزش تعریف شده است.			

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید ارزش‌ها و باورهای پیشنهادی خود را با در نظر گرفتن چک لیست فوق و اطلاعات ارائه شده مرقوم بفرمائید:

نشان بدهد

۴- رسالت

تعریف رسالت (Mission):

رسالت بیان و توصیف اهمیت و میزان وسعت کاری است که باید انجام شود و راهنمای فعالیتهای اجرایی است. در حقیقت دلیل وجودی یک رشته یا سازمان و ... را روشن می‌کند. در یک بیان کلی وجه تمایز یک رشته یا سازمان و ... از سایر رشته‌ها یا سازمان‌ها در پاسخ به این سؤال است که: ما که هستیم؟ و چه می‌کنیم؟

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی، برنامه موجود را از نظر رسالت با چک لیست ارزیابی کنید.

موارد چک لیست رسالت			بلی	خیر	نمی‌دانم، نظری ندارم
برنامه آموزشی دارای رسالت است.					
در صورتی که پاسخ به سؤال فوق مثبت است به بقیه چک لیست پاسخ دهید:					
۱- برنامه آموزشی دارای رسالت واضح و روشن است.					
۲- رسالت نوشته شده در ارتباط با ارزش‌ها و باورهای تدوین شده می‌باشد.					
۳- در بیان رسالت وسعت و اهمیت رشته مشخص شده است.					
۴- در بیان رسالت به فراگیرنده به عنوان مشتری اصلی توجه شده است.					

با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید رسالت برنامه آموزشی پیشنهادی خود را با در نظر گرفتن چک لیست فوق و ارائه اطلاعات ارائه شده مرقوم بفرمایید

۵- چشم انداز

تعریف چشم انداز (Vision):

یک حالت ایده‌آل و مطلوب برای آینده و براساس ارزش‌هاست. در حقیقت منظره و چشم‌انداز و دورنمای یک رشته یا دانشکده بوده و بیان‌کننده ارزش‌ها و توانایی تفکر درباره آینده است. دیدگاه شمایی (profiles) از آینده است و شامل این است رشته چه می‌خواهد بکند؟ به نوعی دورنمای حرفه و آینده حرفه را به صورت مطلوب و مورد انتظار بیان می‌کند.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی، برنامه موجود را از نظر چشم انداز با چک لیست زیر ارزیابی کنید:

موارد چک لیست چشم انداز			بلی	خیر	نمی‌دانم، نظری ندارم
برنامه آموزشی دارای چشم انداز تدوین شده است.					
در صورتی که پاسخ به سؤالات فوق مثبت است به بقیه چک لیست پاسخ دهید:					
۱- برنامه آموزشی دارای چشم انداز تدوین شده واضح و روشن است.					
۲- چشم انداز نوشته شده در ارتباط با ارزش‌ها و باورها است.					
۳- در چشم انداز دورنمای رشته مشخص شده است.					
۴- انتظارات نهایی از فارغ التحصیلان رشته در آن وجود دارد.					

با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید چشم انداز پیشنهادی برنامه آموزشی رشته خود را مرقوم بفرمائید:

۶- اهداف کلی

اهداف کلی (Aims):

اهداف کلی به مثابه پلکانی برای رسیدن به رسالت رشته می‌باشند. این اهداف معمولاً باید به صورت نتایج نهایی فعالیتهای آموزشی بیان شوند. اهداف کلی، ابعاد و جهت‌های کلی تعلیم و تربیت را مشخص می‌کنند. در تدوین اهداف کلی معلمان مستقیماً نقش تعیین‌کننده ندارند ولی در تحقق آنها نقش اساسی را به عهده دارند. در واقع در تدوین اهداف کلی آموزشی نکات زیر موثر است.

- ۱- هر هدف کلی با یک فعل غیر رفتاری و غیر عینی (subjective) تعریف گردد.
  - ۲- هر هدف باید فقط یک نتیجه کلی را شامل شده و ترکیبی از چند نتیجه را شامل نشود.
- لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی، برنامه موجود را از نظر اهداف با کمک چک لیست زیر ارزیابی کنید:

موارد چک لیست اهداف			نمی دانم ، نظری ندارم
بله	خیر		
		برنامه آموزشی دارای اهداف کلی است.	
		در صورتی که پاسخ به سوال فوق مثبت است به بقیه موارد چک لیست پاسخ دهید:	
		۱- برنامه آموزشی دارای اهداف کلی واضح و روشن است.	
		۲- اهداف کلی همسو با نقشها و وظایف است.	

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید اهداف کلی پیشنهادی خود را مرقوم بفرمائید:

توجه:

برای دستیابی به اهداف کلی برنامه آموزشی، مدرسان باید برای هر واحد درسی اهداف پایانی (terminal objectives) تدوین کنند. **اهداف پایانی (Terminal objectives)**: از تجزیه اهداف کلی (Aims) به دست می‌آید و باید شامل ویژگی‌های زیر باشد: تناسب داشته باشند. واضح باشد. قابلیت اجرا داشته باشد. منطقی باشد. قابل سنجش باشد.

۷- نقش دانش‌آموختگان

هر شغل (JOB) دارای مجموعه‌ای از نقشها (ROLES) و هر نقش دارای مجموعه‌ای از وظایف (TASKS) است و هر وظیفه با مجموعه فعالیتهایی (ACTS) به انجام می‌رسد.

تعریف نقش (Role):

نقش، الگوی کلی از مجموعه وظایف یک فرد در اجتماع است که پذیرفته شده است (عملکرد یک فرد). به عبارتی مجموعه‌ای از انتظارات موسسه از یک دارنده پست سازمانی است.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی، برنامه موجود را از نظر نقش با کمک چک لیست زیر ارزیابی کنید:

نمی‌دانم، نظری ندارم	خیر	بلی	موارد چک لیست نقش
			در برنامه آموزشی نقش دانش‌آموختگان گنجانده شده است.
			در صورتی که پاسخ به سوال فوق مثبت است به بقیه چک لیست پاسخ دهید:
			۱- در برنامه آموزشی رشته نقش‌های مورد نظر به طور واضح و روشن لحاظ شده است.
			۲- نقش‌های لحاظ شده همسو با ارزش‌ها و باورها، رسالت و چشم‌انداز رشته می‌باشد.
			۳- نقش‌ها همسو یا نیازهای جامعه است.
			۴- نقش‌ها با مقطع تحصیلی و محیطه فعالیت حرفه تناسب دارد.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید، نقش‌هایی را که برای دانش‌آموختگان این رشته پیشنهاد می‌کنید، ذیلاً مرقوم بفرمایید:

۸- وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task Analysis)

وظایف حرفه‌ای (TASKS) اساس تدوین برنامه‌های آموزشی هستند و در تدوین اهداف آموزشی بایستی مد نظر قرار گیرند، برای تدوین وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان باید نقش‌های آنان را تحلیل کرده، چگونگی اجرای این نقش‌ها را در قالب وظایف حرفه‌ای مشخص کنیم.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید وظایف حرفه‌ای موجود در برنامه آموزشی را با در نظر گرفتن چک لیست فوق و اطلاعات ارائه شده مرقوم بفرمائید:

نمی‌دانم، نظری ندارم	خیر	بلی	موارد چک لیست وظایف
			در برنامه آموزشی وظایف حرفه‌ای گنجانده شده است.
			در صورتی که پاسخ به سوال فوق مثبت است، به سؤالات زیر پاسخ دهید:
			۱- برای هر یک از نقش‌های لحاظ شده لیست وظایف واضح و روشن نوشته شده است.
			۲- در نوشتن وظایف حرفه‌ای به حیطه دانشی توجه شده است.
			۳- در نوشتن وظایف حرفه‌ای به حیطه نگرشی توجه شده است.
			۴- در نوشتن وظایف حرفه‌ای به حیطه روانی-حرکتی توجه شده است.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید وظایف حرفه‌ای که برای دانش‌آموختگان این رشته پیشنهاد می‌کنید را ذیلاً مرقوم بفرمایید:

۹- استراتژی‌های اجرایی برنامه (استراتژی‌های کلی آموزشی)

در اجرای یک برنامه آموزشی بایستی استراتژی‌هایی در نظر گرفته شود. ذیلاً به تعدادی از استراتژیها اشاره شده است.

نظرخواهی طراحی یک برنامه آموزشی

۱- بستگی بر نیازهای ملی و محلی (Local) باشد.
۲- بر پیشگیری و ارتقای سلامت تاکید داشته باشد.
۳- مبتنی بر حل مشکلات سلامت جامعه باشد (به شاخص‌های سلامت در برنامه‌ریزی و تغییرات محیط و الگوهای بیماریها توجه داشته باشد).
۴- بر آموزش در محیط‌های کار واقعی تاکید داشته باشد.
۵- طراحی برنامه مبتنی بر وظایف حرفه ای آینده باشد.
۶- تربیت نیروی انسانی چند پیشه مورد نظر باشد.
۷- در آموزش و تدریس به روشها و فنون جدید آموزشی توجه داشته باشد.
۸- در تنوعین برنامه آموزشی استراتژی آموزشی غالب حرکت بسوی دانشجو محوری باشد.
۹- به مسائل نگرشی و مهارت‌های ارتباطی توجه و تاکید داشته باشد (اهداف منظور شود).
۱۰- به آموزش شیوه‌های مراقبت از خود (Self Care) تاکید داشته باشد (برای رشته‌های تحصیلی مرتبط در صورت کاربرد).
۱۱- به آموزش سرپایی تاکید داشته باشد (برای رشته های تحصیلی مرتبط).
۱۲- بر خودآموزی و یادگیری تا پایان عمر تاکید داشته باشد.
۱۳- آینده‌نگر باشد (تواند تغییرات الگوی بیماریها و تغییر در وظایف را پیش‌بینی کند).

برنامه پیشنهادی شما کدامیک از استراتژی‌های فوق الذکر را دارد. لطفاً شماره‌های آنرا اعلام فرمایید.

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

در این بخش مواردی از قبیل:

- شرایط پذیرش از رشته‌های مختلف تاسیس شده و مدارک مورد قبول برای شرکت در امتحان گزینش
  - در صورت داشتن سهمیه ذکر میزان سهمیه
  - مواد امتحانی و ضرایب هر کدام و منبع مطالعه برای هر یک
  - نوع سوالات کتبی (تشریحی - چندگزینه‌ای - درست/غلط...)
  - سوالات مورد نظر در مصاحبه و نحوه امتیازدهی به پاسخها
  - شرایط خاص (از قبیل نقص عضو)
- مطرح می‌شوند.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید شرایط پذیرش موجود در برنامه آموزشی را با در نظر گرفتن چک لیست فوق و اطلاعات ارائه شده مرقوم بفرمایید:

موارد چک لیست شرایط و نحوه پذیرش دانشجو	بلی	خیر	نمی دانم ، نظری ندارم
۱- در برنامه آموزشی شرایط پذیرش دانشجو گنجانده شده است.			
۲- رشته‌های مختلف مورد قبول برای شرکت در امتحان گزینش مطرح شده است.			
۳- میزان سهمیه (در صورت داشتن سهمیه) مطرح شده است.			
۴- مواد امتحانی و شرایط هر کدام و منبع مطالعه برای هر یک مطرح شده است.			
۵- نوع سوالات کتبی (تشریحی - چندگزینه‌ای - درست/غلط...) مطرح شده است.			
۶- سوالات مورد نظر در مصاحبه و نحوه امتیازدهی به پاسخها مطرح شده است.			
۷- شرایط خاص (از قبیل نقص عضو) مطرح شده است.			

در صورتی که هر یک از موارد فوق نیاز به بازنگری دارند، لطفاً مرقوم بفرمایید:

۱۱- رشته‌های مشابه جدید در داخل کشور

در صورتی که در فاصله طراحی اولیه رشته یا بازنگری قبلی با این بازنگری، رشته‌های مشابه جدیدی در داخل کشور تاسیس شده‌اند، نام و مقطع این رشته‌ها را قید کنید. توجه داشته باشید که شرح وظایف دانش‌آموختگان و نقش آنها در این رشته‌ها نباید با یکدیگر همپوشانی داشته باشند.

۱۲- رشته‌های مشابه جدید در خارج از کشور

در صورتی که در فاصله طراحی اولیه رشته یا بازنگری قبلی با این بازنگری، رشته‌های مشابه جدیدی در خارج از کشور تاسیس شده‌اند، نام و مقطع این رشته‌ها را قید کنید. نمونه‌ای از برنامه آموزشی این رشته‌ها را به برنامه بازنگری شده پیوست کنید.

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته

با توجه به این که برنامه آموزشی پایه اصلی تصمیم‌گیری در مورد راه‌اندازی یا عدم راه‌اندازی یک رشته در یک دانشکده است، در این قسمت تجهیزات و ملزومات آموزشی مورد نیاز برای اجرای موفق برنامه آموزشی تدوین می‌شود. این موارد عبارتند از:

- ✓ آزمایشگاه
- ✓ لوازم آزمایشگاهی
- ✓ بخش‌های بالینی
- ✓ عرصه آموزش عملی
- ✓ فضاهای خاص آموزشی
- ✓ تجهیزات فنی و رایانه‌ای
- ✓ اساتید موردنیاز و درجه علمی آنها

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید شرایط راه‌اندازی موجود در برنامه آموزشی را با در نظر گرفتن چک لیست فوق و اطلاعات ارائه شده مرقوم بفرمایید:

موارد چک لیست شرایط راه‌اندازی	بلی	خیر	نمی‌دانم ، نظری ندارم
۱- در برنامه آموزشی شرایط راه‌اندازی گنجانده شده است .			
۲- آزمایشگاه‌های مورد نیاز مطرح شده است.			
۳- تجهیزات آزمایشگاهی مطرح شده است.			
۴- تجهیزات فنی و رایانه‌ای مطرح شده است.			
۵- عرصه آموزش عملی مورد نیاز مطرح شده است.			
۶- بخش‌های بالینی مورد نیاز مطرح شده است.			
۷- فضاهای خاص آموزشی مطرح شده است.			
۸- اساتید مورد نیاز برای تدریس رشته مطرح شده است.			

۱۴- موارد دیگر (مانند بورسیه شدن دانشجویان...)

در برخی رشته‌های تحصیلی مواردی از قبیل بورسیه شدن دانشجویان مطرح است. درصد دانشجویان بورسیه، شرایط اعطای بورس و سایر موارد مورد نظر در این قسمت تدوین خواهند شد.

فصل دوم: مشخصات دوره

این فصل شامل دو قسمت کلی زیر است:

۱. نام دوره و گرایش‌های موجود^۱
۲. طول دوره و ساختار آن
  - طول کل دوره
  - طول دوره آموزشی
  - طول دوره پژوهشی (برای مقاطع دکترای (PhD) تخصصی)
  - طول دوره کارآموزی
  - طول دوره کارورزی
  - طول دوره کارآموزی در عرصه
۳. نام دروس و تعداد واحدهای درسی
  - دروس عمومی
  - دروس اصلی (پایه/تخصصی، اجباری/اختیاری، نظری/عملی/کارآموزی/کارورزی، پیش‌نیاز)
  - دروس جبرانی
  - پایان‌نامه (برای مقاطع کارشناسی ارشد و بالاتر)

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید چک لیست زیر در مورد طول دوره و ساختار آن و جداول دروس را تکمیل و موارد ناقص را بازنگری بفرمائید:

موارد چک لیست مشخصات دوره	بلی	خیر	نمی دانم، نظری ندارم
۱. در مشخصات برنامه نام دوره و گرایش‌های موجود مشخص شده است.			
۲. در مشخصات برنامه طول دوره مشخص شده است.			
۳. در مشخصات برنامه تعداد کل واحد درسی منظور شده است.			
۴. نوع واحد درسی (نظری، عملی و ...) در برنامه تعیین شده است.			
۵. طبقه بندی واحدهای درسی (پایه / تخصصی و ...) در برنامه منظور شده است.			
۶. بین دروس جبرانی و سایر دروس (پایه/تخصصی و ...) ارتباط منطقی وجود دارد.			
۷. بین تعداد دروس نظری و عملی تعادل وجود دارد.			
۸. تعداد واحدهای درسی با آخرین مصوبات مربوط به مقطع آموزشی مورد نظر مطابقت دارد.			
۹. ارتباط منطقی میان محتوای دروس در هر سال (ارتباط افقی) وجود دارد			
۱۰. ارتباط منطقی میان محتوای دروس در هر سال با سال بعد (ارتباط عمودی) وجود دارد			
۱۱. در ساختار برنامه سیستم‌های ارزیابی مشخص است			

^۱گرایش‌های جدید باید از طریق فرآیند تاسیس رشته پیشنهاد شوند.

فصل سوم : فرم‌های مشخصات درس

کد درس:

نام درس:

پیش نیاز:

تعداد واحد:

نوع واحد: نظری عملی آزمایشگاهی کارآموزی کارورزی کار در عرصه

هدف کلی درس:

شرح درس:

رئوس مطالب:

منابع اصلی درس (references):

شیوه ارزیابی دانشجو در حیطه های مختلف
 شیوه پیشنهادی شما برای ارزشیابی دانشجو در این درس (در هر حیطه):
 توجه: ارزیابی دانشجویان در حیطه های مختلف شناختی، نگرشی و روانی حرکتی با شیوه های متناسب با هر حیطه بایستی صورت گیرد مثلاً جهت ارزشیابی حیطه روانی حرکتی آزمون OSCE و یا سایر آزمونهای سنجش عملکرد پیشنهاد شده است.

موارد چک لیست مربوط به فرم‌های مشخصات درس	بلی	خیر	نمی دانم . نظری ندارم
۱- نام درس پیش نیاز و تعداد واحد و نوع واحد آن مشخص شده است.			
۲- هدف کلی درس نوشته شده است .			
۳- بین سرفصل درس و تعداد و نوع واحد ارتباط منطقی وجود دارد .			
۴- منابع اصلی درس (مرجع) با ذکر سال و شماره چاپ معرفی شده اند .			
۵- روش ارزشیابی دانشجو در هر یک از دروس متناسب با اهداف طراحی شده است .			
۶- محتوا با وظایف آینده محیط حرفه ای دانشجو ارتباط متناسب دارد .			
۷- محتوا با توجه به اصول و قوانین یادگیری تدوین شده است .			
۸- برای هر یک از دروس شرح مختصری (شرح درس) نوشته شده است .			
۹- هر درس دارای سرفصل مشخص است .			
۱۰- نوع دروس با اهداف کلی رشته متناسب است .			
۱۱- برای دروس کارآموزی و دروس عملی سرفصل ملون وجود دارد .			

فصل چهارم: ارزشیابی برنامه

ارزشیابی برنامه عبارت است از: بررسی میزان دستیابی به اهداف برنامه. یک برنامه به وسیله مقایسه وضعیت موجود با وضعیت مورد قبول (استانداردهای قابل قبول و از پیش تعیین شده) ارزشیابی می شود.

لطفاً با توجه به اطلاعات دریافتی و ارزیابی که به عمل آوردید چک لیست ارزشیابی برنامه را تکمیل بفرمائید:

موارد چک لیست			نمی دانم، نظری ندارم
بلی	خیر		
		۱- روش (نحوه) ارزشیابی برنامه مشخص شده است.	
		۲- زمان ارزشیابی برنامه تعیین شده است.	
		۳- شاخص های پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه نوشته شده است.	
		۴- میزان قابل قبول یا معیارهای موقتیت برنامه تعیین شده است.	

توجه مهم:

اینک که برنامه موجود را ارزیابی و پیشنهادات خود را در بخشهای مختلف برنامه ارائه نموده اید، مجدداً به چک لیست صفحه چهار و پنج مراجعه کرده، برنامه بازنگری شده را مجدداً ارزیابی کنید. ضمناً پیوست شماره ۱ را تکمیل فرموده و به دبیرخانه مربوطه ارائه نمایید.

پیوست شماره ۱۰: خواهشمند است موارد زیر را در مورد برنامه آموزشی مورد نظر تکمیل فرموده و به دبیرخانه مربوطه تحویل نمایید.

فصل اول: مشخصات کلی:

۱- نام رشته و مقطع مربوطه به زبان فارسی و انگلیسی و تعریف رشته به زبان فارسی:

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت‌های جدید:

۳- ارزشها و باورها (فلسفه برنامه):

۴- رسالت برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی:

۵- چشم انداز برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی:

۶- اهداف کلی رشته (Aims):

۷- نقش‌های دانش‌آموختگان در برنامه آموزشی (Role definition):

۸- وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task Analysis):

۹- استراتژی‌های اجرایی برنامه آموزشی:

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

۱۱- رشته‌های مشابه جدید در داخل کشور:

۱۲- رشته‌های مشابه جدید در خارج از کشور:

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه‌اندازی رشته (مانند آزمایشگاه، بخش بالینی):

۱۴- موارد دیگر (مانند بورسیه):

فصل دوم: مشخصات دوره:

۱- طول دوره و ساختار آن (در صورت وجود گرایش، نحوه و زمان انتخاب گرایش)

۲- نام دروس و تعداد واحدهای درسی (جدول دروس):

فصل سوم: فرم‌های مشخصات دروس:

شرح درس و سرفصل عناوین هر واحد درسی و روش ارزشیابی دانشجو

منابع اصلی درسی (references) ، شماره ویرایش و سال چاپ

فرم ذیل نمونه مشخصات درس می باشد که به تعداد دروس تعریف شده تکمیل می شود:

فرم مشخصات درس

کد درس:

نام درس:

پیش نیاز:

تعداد واحد:

نوع واحد: نظری عملی آزمایشگاهی کارآموزی روزری ردعرصه

هدف کلی درس:

شرح درس:

رئوس مطالب:

منابع اصلی درس (references):

شیوه ارزیابی دانشجو در حیطه های مختلف

شیوه پیشنهادی شما برای ارزشیابی دانشجو در این درس (در هر حیطه):

فصل چهارم: ارزشیابی برنامه:

۱- هدف از ارزشیابی برنامه:

۲- نحوه انجام ارزشیابی برنامه: ارزشیابی تکوینی ارزشیابی تراکمی

۳- مراحل اجرایی ارزشیابی برنامه:

۲- تواتر انجام ارزشیابی:

۳- شاخص‌های پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه:

۴- معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص:

سایر موارد پیشنهادی: